

Prifysgol Cymru
Y Drindod Dewi Sant
University of Wales
Trinity Saint David

CANOLFAN
GWASANAETHAU
CYMRAEG
WELSH LANGUAGE
SERVICES CENTRE

RHAGOR iaith

Llwybr y Gymraeg Welsh Pathway BA3 2025-26

Grŵp B – Darlith/Lecture 8 a 9

Ionawr 15^{fed} 2025

Catrin Evans-Thomas

c.evans-thomas@pcydd.ac.uk

Prifysgol Cymru
Y Drindod Dewi Sant
University of Wales
Trinity Saint David

Yr Athrofa
Centre for Education
Addysg i Gymru | Education for Wales

www.athrofa.cymru

Nod Ac Amcanion Aims and Objectives

*Llwybr y Gymraeg
Welsh Pathway
BA3 2025-26*

- Adolygu'r gorffennol Revising the past tense
- Trafod yr Hen Galan / Discuss Yr Hen Galan

Prifysgol Cymru
Y Drindod Dewi Sant
University of Wales
Trinity Saint David

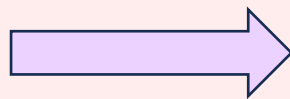
CANOLFAN
GWASANAETHAU
CYMRAEG
WELSH LANGUAGE
SERVICES CENTRE

RHAGOR iaith

Mae'r Hen Galan ar Ionawr 13^{eg}

• Beth ydy 'Calan'?

- diwrnod newydd

- dechrau

Tasg grŵp

Mae'r Hen Galan ar Ionawr 13eg. Dyma pryd roedd yr hen flwyddyn newydd yn dechrau yng Nghymru.

Byddwch chi'n cael un o'r 4 testun yma i'ch grŵp.

Eich tasg chi yw -

- 1) Ymchwilio beth ydy'r testun yma
- 2) Trafod a chyflwyno sut fasech chi'n cyflwyno'r testun i'ch dosbarth gan ymarfer eu sgiliau iaith Gymraeg.

Yr Hen Galan is on January 13th. This is when the new year used to begin in Wales.

In groups, you will be given one of these 4 subjects.

Your task is –

- 1) Research the background and story behind your chosen subject
- 2) Discuss how you would introduce the subject to your class and use it to enhance their Welsh skills.

Grŵp 1

**Y Fari
Lwyd**

Grŵp 3

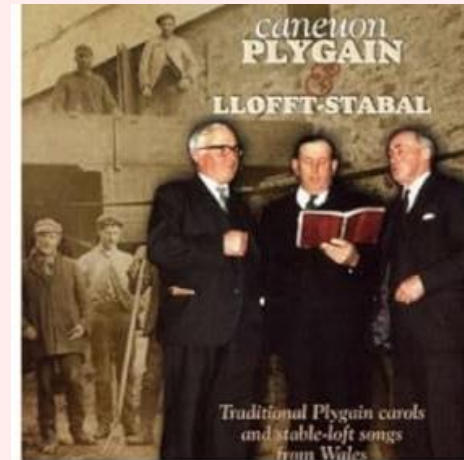
Perllan

Example 5.21: 'Blwyddyn Newydd Dda i Chi'

Grŵp 2

**Canu
Calennig**

Grŵp 4

**Canu
Plygain**

Dyma'r gân Calennig?

Blwyddyn Newydd Dda i chi
Ac i bawb sydd yn y tŷ.
Dyna yw 'nymuniad i,
Blwyddyn Newydd Dda i chi.

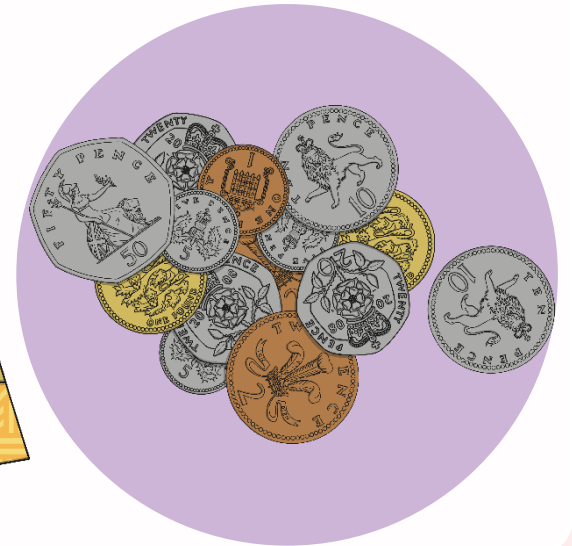
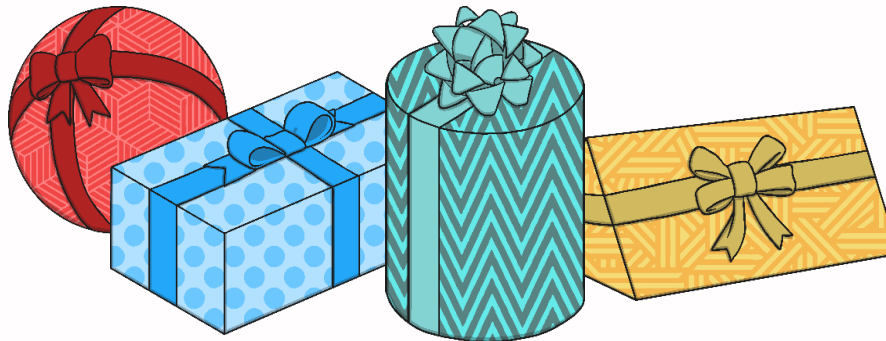
Calennig

Calennig yw rhodd neu anrheg.

Mae grwpiau o blant yn ymweld â thai yr ardal i **ganu** a rhoi dymuniadau da ar gyfer y Flwyddyn Newydd. Mae'n draddodiadol i wneud hyn **cyn hanner dydd** ar fore'r Flwyddyn Newydd.

Mae'r plant yn derbyn rhoddion bach neu arian, sef **calennig**.

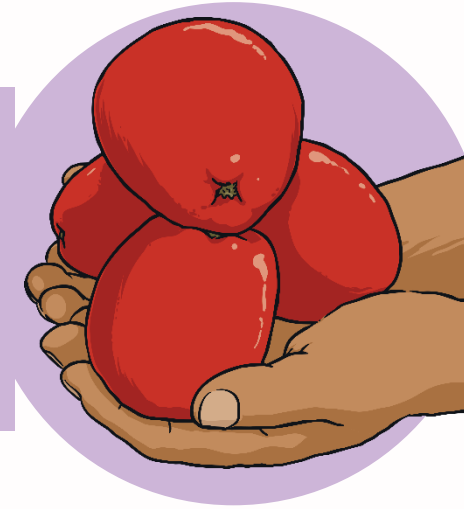
Mae rhoi anrhegion ar Ddydd Calan yn arferiad sy'n dal i fod yn boblogaidd heddiw.

Calennig

Roedd plant yn aml yn cario **Perllan** gyda nhw wrth ofyn am Galennig.

Roedd y **Berllan** wedi ei wneud o **afalau**, **brigau**, sbrigyn o ddail bytholwyrdd a **chlofs**.

Rhosmari

- *cofio*

Lafant

- *digonedd*

Llawryf (laurel)

- *gogoniant*

(glory)

Celyn

- *rhagweld*

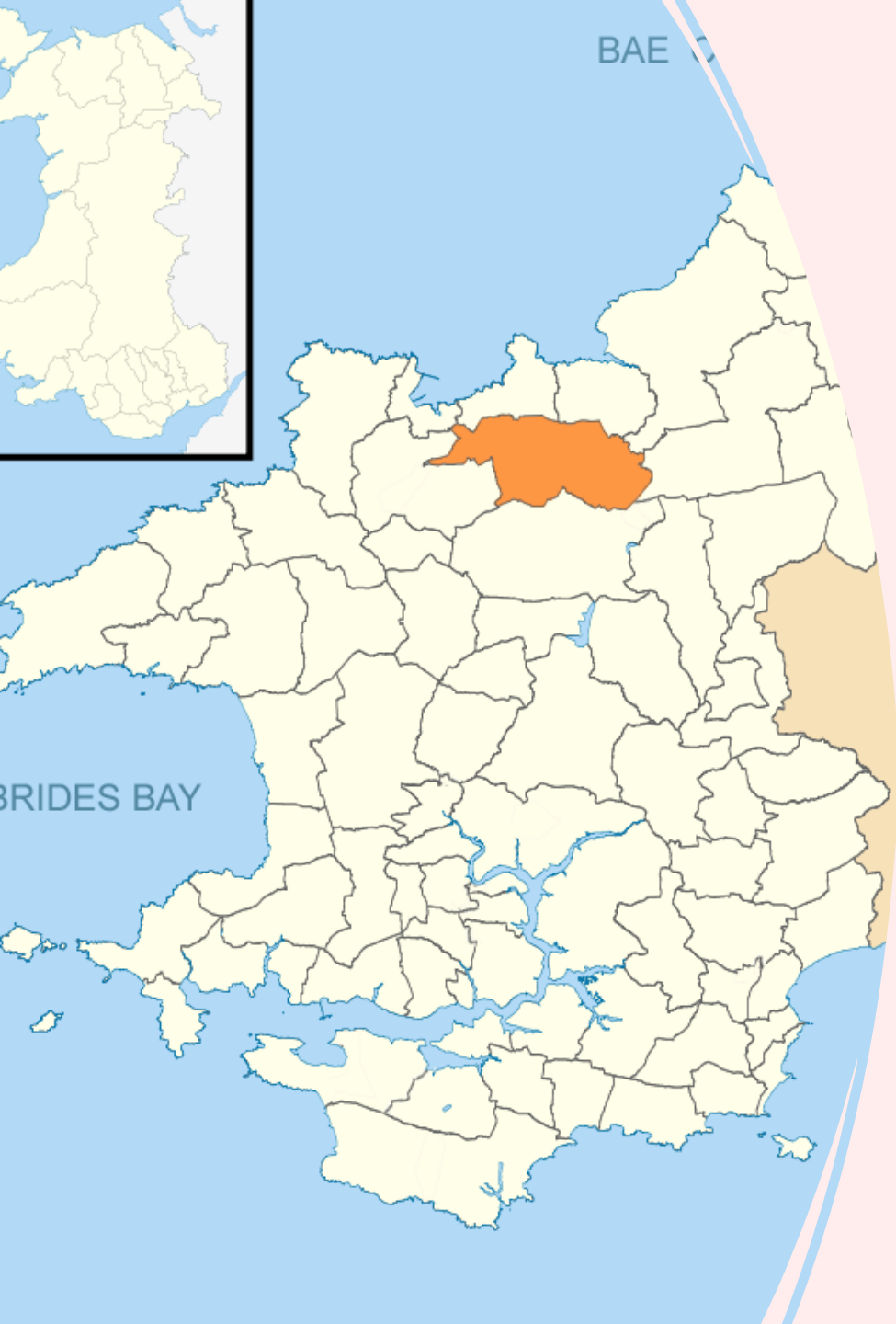
(to foresee)

Roedd y plant yn ei gario o dŷ i dŷ.

Roedd y **Berllan** yn arwydd o lwc dda ar gyfer y flwyddyn i ddod.

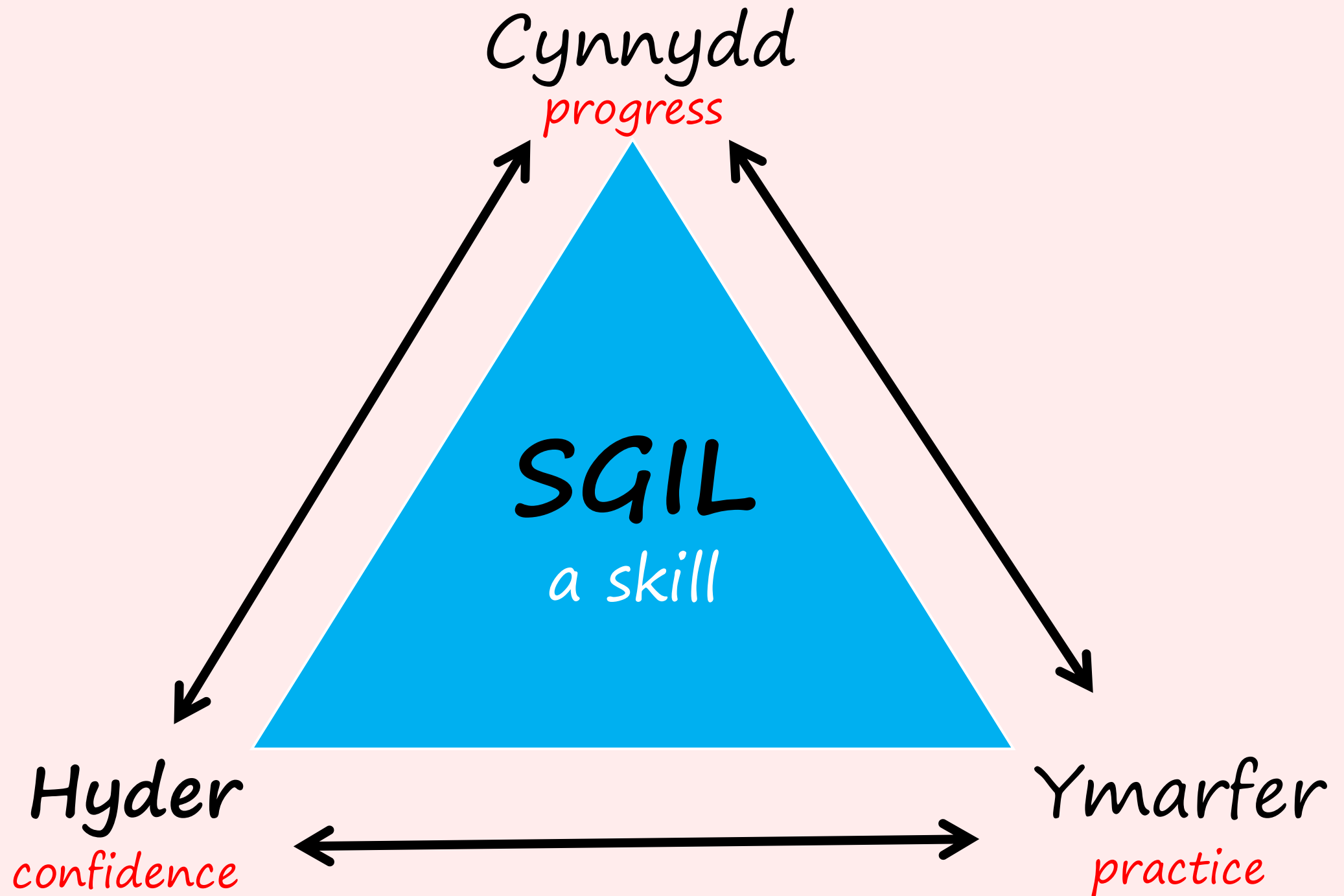
<https://youtu.be/qyPu6Wx3IOw>

Fedrwch chi ddysgu geiriau'r gân Calennig?

Blwyddyn Newydd Dda i chi
Ac i bawb sydd yn y tŷ.
Dyna yw 'nymuniad i,
Blwyddyn Newydd Dda i chi.

Tasg Ddarllen Reading task

Darllenwch stori Cyw – ‘Chwarae gêm’. Atebwch y cwestiynau gan ddefnyddio brawddegau llawn. Defnyddiwch patrymau'r sesiwn hon a sesiynau blaenorol i'ch helpu chi.

Read this Cyw story – ‘Chwarae gêm’ and answer the past tense questions using full sentences if you can. Use the patterns we have studied in this session and previous sessions to help you.

2. Mae un yn mynd i guddio a phawb yn chwilio. Os ydyn ni'n dod o hyd i'r un sy'n cuddio, rhaid i ni guddio hefyd, a gwasgu i'r un guddfan!" Roedd hynny'n swyno'n hwyl, meddylodd Bolgi. Aeth Llew i guddio'n gyntaf. Caeodd pawb arall eu llygaid a chyfri i ddeg. Aeth Llew i guddio tu ôl i'r sofffa.

1. Roedd hi'n ddiwrnod gwlyb a stormus. Roedd Cyw a'i ffrindiau yn y tŷ. Doedd dim posib mynd allan i chwarae. "Beth am chwarae Gêm Sardîns?" meddai Cyw. Ond doedd Bolgi ddim yn gwybod sut i chwarae Gêm Sardîns.

Geirfa

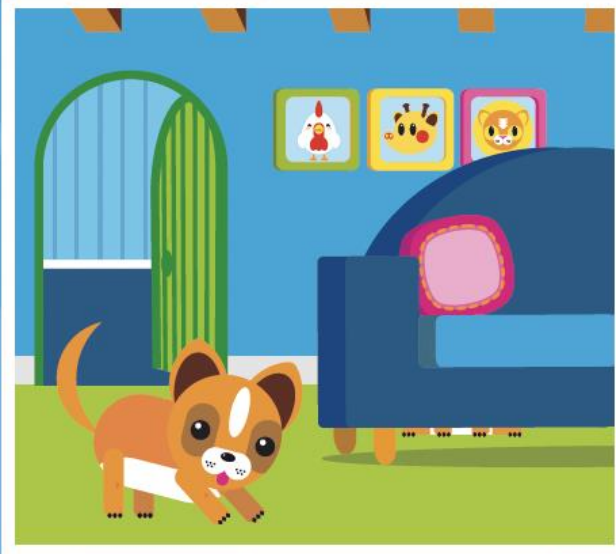
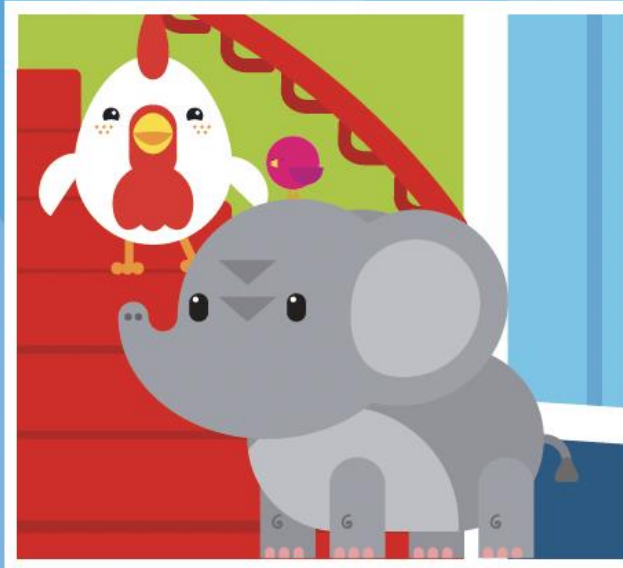
Vocabulary

cuddio	to hide
dod o hyd i	to find
cuddfan	hiding place
cyfri	to count

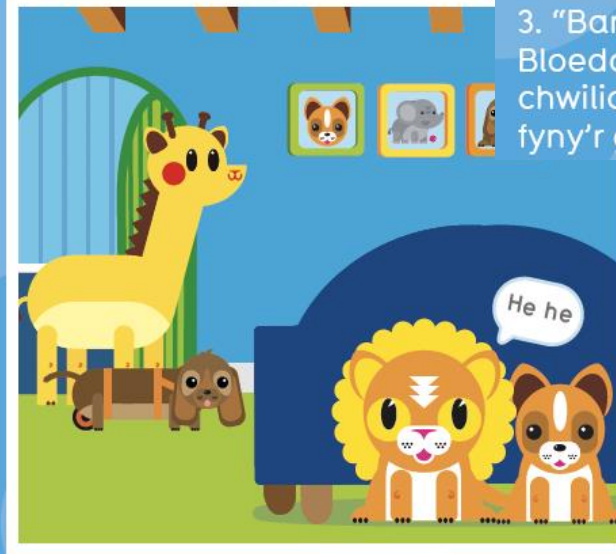
Geirfa

Vocabulary

Barod neu beidio	Ready or not
bloeddio	to shout
cyfeiriad	direction
Tyrd i guddio	Come to hide

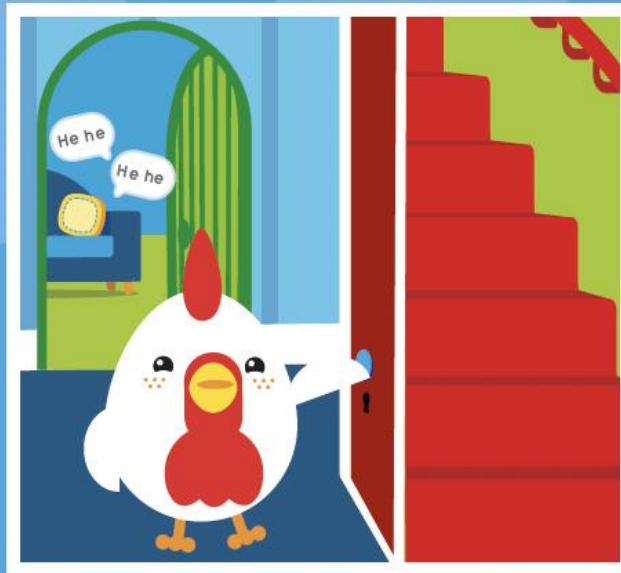
5. Roedd Bolgi'n gwybod yn iawn lle oedd hoff guddfan Llew - tu ôl i'r soffâ. Daeth Bolgi o hyd i Llew yn syth

6. "Tyrd i guddio," meddai Llew gan wneud lle i Bolgi. Cuddiodd y ddau yn dawel bach nes clywed Triog a Jangl yn dod i mewn. Roedd Bolgi a Llew eisiau chwerthin.

3. "Barod neu beidio, dyma ni'n dod!" Bloeddiodd Cyw. Yna, aeth pawb i chwilio. Aeth Plwmp, Deryn a Cyw i fynyr grisiau.

4. Aeth Jangl a Triog i'r gegin ond aeth Bolgi i'r cyfeiriad arall. Aeth Bolgi i'r ystafell fyw.

7. Daeth Jangl a Triog o hyd i'r ddau ac roedd rhaid i'r pedwar wasgu gyda'i gilydd tu ôl i'r sofffa. Roedd mwy o chwerthin a phawb yn ceisio'u gorau i fod yn dawel.

8. Roedd Cyw wedi dod i lawr y grisiau ac yn chwilio yn y cwpwrdd o dan y grisiau pan glywodd hi'r chwerthin.

Geirfa

Vocabulary

gwasgu gyda'i gilydd	squeeze together
ceisio'u gorau	trying their best
chwilio yn y cwpwrdd	searching in the cupboard
dynn fel sardîns	tight as sardines
i rywun arall	for somebody else

ystafell fyw

lounge

ceisio'u gorau

trying their best

chwilio yn y cwpwrdd

searching in the cupboard

Pwy fyddai'n...?

Who would...?

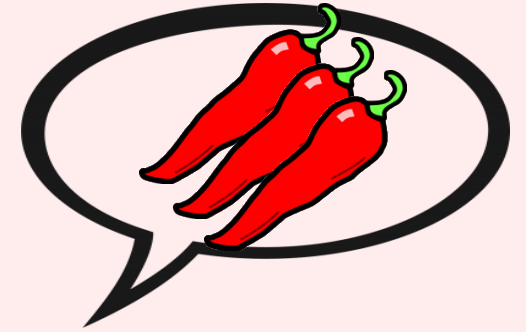
ffitio yn y guddfan

fit in the hiding place

9. Daeth Cyw o hyd iddyn nhw! Roedd rhaid i Cyw wasgu mewn atyn nhw hefyd, a pawb yn dynn fel sardîns mewn tin. Dim ond lle bach iawn oedd ar ôl i rywun arall. Roedd Plwmp a Deryn ar eu ffordd i lawr y grisiau i chwilio yn yr ystafell fyw. Ond pwy fyddai'n dod o hyd iddyn nhw gyntaf tybed? A phwy fyddai'n ffitio yn y guddfan? Plwmp neu Deryn?

Cwestiynau

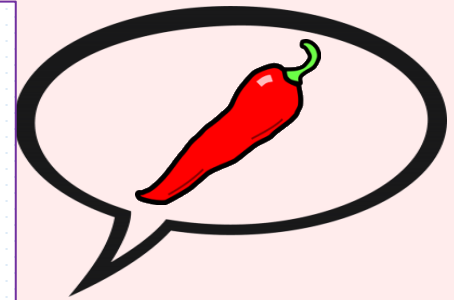

1. Sut roedd y tywydd?
2. Pa gêm roedd Cyw eisiau chwarae?
3. Pwy aeth i guddio yn gyntaf?
4. Ble aeth Llew i guddio?
5. Ble aeth Bolgi i guddio?
6. Beth roedd Bolgi a Llew eisiau gwneud?
7. Beth glywodd Cyw pan roedd hi'n chwilio yn y cwpwrdd?
8. Pwy oedd y ddau olaf?

Cwestiynau

1. Sut roedd y tywydd?
2. Pa gêm roedd Cyw eisiau chwarae?
3. Pwy aeth i guddio yn gyntaf?
4. Ble aeth Llew i guddio?
5. Ble aeth Bolgi i guddio?
6. Beth roedd Bolgi a Llew eisiau gwneud?
7. Beth glywodd Cyw pan roedd hi'n chwilio yn y cwpwrdd?
8. Pwy oedd y ddau olaf?

1. Roedd hi'n... / Roedd y tywydd yn...
2. Roedd Cyw eisiau chwarae...
3. ... aeth i guddio...
4. Aeth Llew i guddio ...
5. Aeth Bolgi i guddio...
6. Roedd Bolgi a Llew eisiau...
7. Clywodd Cyw...
8. Y ddau olaf oedd...

Help Llaw

Sut?	<i>How?</i>
Pa?	<i>Which?</i>
Pwy?	<i>Who?</i>
Ble?	<i>Where?</i>
Beth?	<i>What</i>

Y Gorffennol Rheolaidd

The Regular Past Tense

- **berfenw**

verb-noun (*dictionary form of an action / doing word*)

- **bonyn / bôn**

stem (*the part we add the ending to*)

- **terfyniad**

ending (*the part that tells us when / who*)

Bonyn Rheoliadd

Regular Stems

- *When a verb ends in a single vowel, you will lose that vowel to find the bôn:*

prynu > **Prynais i**
canu > **Canais i**

golchi > **Golchais i**
bwyta > **Bwytais i**

- *When a verb ends in 'io', we once again lose the final vowel:*

gweithio > **Gweithiais i**
nofio > **Nofiais i**

smwddio > **Smwddiais i**
gwyllo > **Gwyliais i**

- *We always lose a final 'ed' or 'eg' ('eds will roll and 'egs will smash!):*

cerdded > **Cerddais i**
clywed > **Clywais i**

yfed > **Yfais i**
rhedeg > **Rhedais i**

- *With some verbs, we add the bôn to the end of the verb, without changing it at all (many of these end in a consonant):*

darllen > **Darllenis i**
deall > **Deallais i**

edrych > **Edrychais i**
chwarae > **Chwaraeais i**

Ydych chi'n cofio?

Bonyn Afreoliadd

*Irregular
Stems*

mwynhau	>	mwyn<u>h</u>e<u>u</u>-
aros	>	ar<u>h</u>os-
cyrraedd	>	cyr<u>h</u>aedd-
dweud	>	dywed- / dwed-
gwrando	>	gwr<u>a</u>ndaw-
gadael	>	gad<u>a</u>w-
meddwl	>	medd<u>y</u>li-

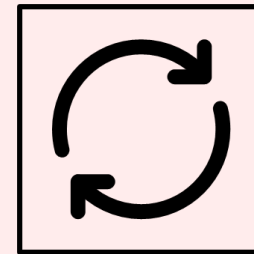
Terfyniadau

Endings

Person	Terfyniad
1. fi	- ais i
2. ti	- aist ti
3. fe/hi	- odd e/hi
4. ni	- on ni
5. chi	- och chi
6. nhw	- on nhw

Yr Amser Gorffennol Cryno

Short Past Tense

Darllen**ais** i
Darllen**aist** ti
Darllen**odd** e
Darllen**odd** hi
Darllen**on** ni
Darllen**och** chi
Darllen**on** nhw

Bwyta**ais** i
Bwyta**aist** ti
Bwyto**dd** e
Bwyto**dd** hi
Bwyto**n** ni
Bwyto**ch** chi
Bwyto**n** nhw

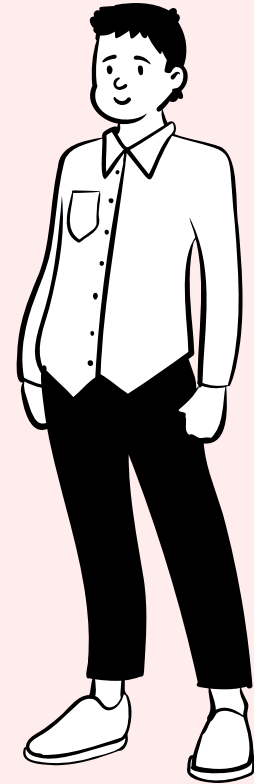
Gweithia**ais** i
Gweithia**aist** ti
Gweithio**dd** e
Gweithio**dd** hi
Gweithio**n** ni
Gweithio**ch** chi
Gweithio**n** nhw

Yr Amser Gorffennol Cryno

Beth wnest
ti heddiw?

Darllenais i stori,
marciais i **l**yfrau yn
y llyfrgell ac es i i'r
pwll nofio.

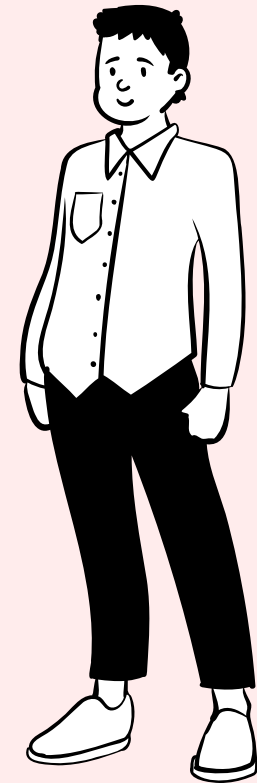

Yr Amser Gorffennol Cryno

Beth wnest
ti wythnos
diwetha?

Ymlaciais i yn y tŷ.
Cerddais i, gwyliais
i Netflix a bwytais i
!awer o siocled!

Yr Amser Gorffennol Cryno

- The direct object of the verb (often the first word after the ending) takes a soft mutation, e.e.

Darllenais i **l**yfr.

I read a book.

- The direct object does not take a soft mutation if it is followed by a definite masculine or plural noun, e.e.

Darllenaist ti'r llyfr.

You read the book.

Darllenon nhw'r llyfrau.

They read the books.

To form the past tense with nearly all verbs, except for the irregular verbs, we add an ending to the root. The endings are:

- ais i	Rhedais i	<i>I ran</i>
- aist ti	Rhedaist ti	<i>You ran</i>
- odd e/odd o	Rhedodd e/o	<i>He ran</i>
- odd hi	Rhedodd hi	<i>She ran</i>
- odd Twm	Rhedodd Twm	<i>Twm ran</i>
- on ni	Rhedon ni	<i>We ran</i>
- och chi	Rhedoch chi	<i>You ran</i>
- on nhw	Rhedon nhw	<i>They ran</i>
-odd y plant	Rhedodd y plant	<i>The children ran</i>

Cofiwch

- The direct object of the verb (often the first word after the ending) takes a **soft mutation**, e.g.
Darllena**i**s i lyfr.
- The direct object does not take a soft mutation if it is followed by a definite masculine or plural noun, e.g.
Darllena**i**st ti'r llyfr.
Darlleno**n** nhw'r llyfrau.

Usually, the ending is added to the whole verb or it is added to the root which is formed by dropping the last vowel or syllable.

Verb ending	Examples of verbs	Root	Example
<i>none</i>	eistedd	eistedd-	eistedd on nhw
-io	gwyl io	gwyl-	gwyl i odd hi
-o	dring o	dring-	dring a is i
-u	prynu	pryn-	pryna i st ti
-i	berw i	berw-	berw o dd e
-a	siop a	siop-	siop a is i
-ed	yf ed	yf-	yf o dd e
-eg	rhed eg	rhed-	rhed o n ni

There are some irregular roots, e.g.

gwrando > gwr**a**dawais i

cyrraedd > cyr**h**aeddais i

dweud > dw**e**dais i, dy**w**edais i

meddwl > med**d**yliais i

Llenwch y bylchau:

Fill in the gaps:

	cwrdd	cofio	gwisgo	cerdded	bwyta
fi	cwrddais				
ti					
fe / hi			gwisgodd		
ni					
chi					
nhw					bwyton

Atebion!

	cwrdd	cofio	gwisgo	cerdded	bwyta
fi	cwrddais	cofiais	gwisgais	cerddais	bwytais
ti	cwrddaist	cofiaist	gwisgaist	cerddaist	bwytaist
fe / hi	cwrddodd	cofiodd	gwisgodd	cerddodd	bwytodd
ni	cwrddon	cofion	gwisgon	cerddon	bwyton
chi	cwrddoch	cofioch	gwisgoch	cerddoch	bwytoch
nhw	cwrddon	cofion	gwisgon	cerddon	bwyton

Treiglwch y gair mewn cromfachau (os oes angen):

Mutate the word in brackets (if necessary):

1. Prynais i (diod) yn yr Halliwell.
2. Gwelais i (tîm rygbi) ar y cae.
3. Tynnodd e (llun) o'r eliffant.
4. Gwisgais i (cot) newydd.
5. Dringodd hi (mynydd) uchaf Cymru.
6. Anfonodd e (dwy) e-bost.
7. Defnyddion nhw (cyfrifiadur) newydd.
8. Bwyton ni (cinio) yn y neuadd.

	treiglad meddal
p	b
t	d
c	g
b	f
d	dd
g	/
ll	l
m	f
rh	r

Atebion!

1. Prynais i (diod) yn yr Halliwell.
2. Gwelais i (tîm rygbi) ar y cae.
3. Tynnodd e (llun) o'r eliffant.
4. Gwisgais i (cot) newydd.
5. Dringodd hi (mynydd) uchaf Cymru.
6. Anfonodd e (dwy) e-bost.
7. Defnyddion nhw (cyfrifiadur) newydd.
8. Bwyton ni (cinio) yn y neuadd.

1. Prynais i **dd**diod yn yr Halliwell.
2. Gwelais i dîm rygbi ar y cae.
3. Tynnodd e **l**un o'r eliffant.
4. Gwisgais i **g**ot newydd.
5. Dringodd hi **f**ynydd uchaf Cymru.
6. Anfonodd e **dd**wy e-bost.
7. Defnyddion nhw **g**yfrifiadur newydd.
8. Bwyton ni **g**inio yn y neuadd.

Gofyn Cwestiynau

Ddarllenaist ti...?

Ddarllenodd e...?

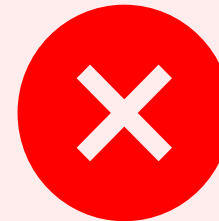
Do

Ddarllenodd hi...?

Ddarllenoich chi...?

Naddo

Ddarllenon nhw...?

Mae treigladau meddal ar ddechrau'r cwestiwn.

There is a soft mutation at the start of the question.

p	b
t	d
c	g
b	f
d	dd
g	/
ll	l
m	f
rh	r

Gofyn Cwestiynau

Ddarlennaist ti lyfr neithiwr?

Gerddodd e i'r ysgol bore 'ma?

Fwytodd hi frechdan amser cinio?

Brynoch chi fwyd yn y ffreutur?

Weithion nhw'n galed heddiw?

Do

Naddo

Mae treigladau meddal ar ddechrau'r cwestiwn.

There is a soft mutation at the start of the question.

p	b
t	d
c	g
b	f
d	dd
g	/
ll	l
m	f
rh	r

Y Negyddol

- *Verbs starting with **b, d, g, ll, m, and rh** take a **treigladd meddal**, e.e.*

Ddarllenais i ddim llyfr.

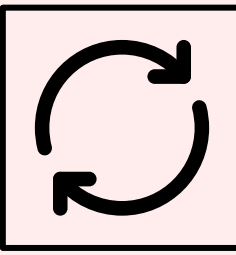
- *Verbs starting with **p, t and c** take a **treigladd llaes**, e.e.*

Cherddon nhw ddim i'r ysgol.

Phrynais i ddim creision.

- *There is never a mutation after **ddim**.*

Y Negyddol

Ddarllenaais i ddim llyfr.

I didn't read a book.

Phrynaist ti ddim brechdan.

You didn't buy a sandwich.

Fwytodd e ddim cinio.

He didn't eat lunch.

Cherddodd hi ddim i'r ysgol.

She didn't walk to school.

_Weithion ni ddim.

We didn't work.

Redon nhw ddim yn y coridor.

They didn't run in the corridor.

Parwch y Gymraeg a'r Saesneg:

Match the Welsh and English:

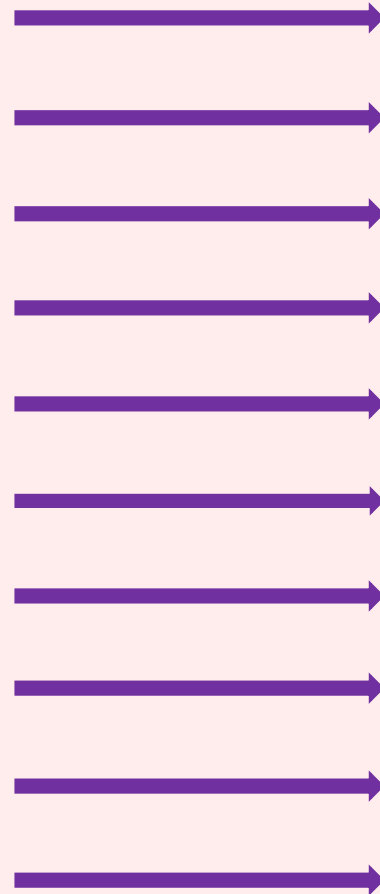

Saesneg
1. <i>I didn't play</i>
2. <i>She didn't leave</i>
3. <i>They didn't wait</i>
4. <i>He didn't think</i>
5. <i>We didn't run</i>
6. <i>You didn't eat</i>
7. <i>I didn't understand</i>
8. <i>They didn't listen</i>
9. <i>She didn't hear</i>
10. <i>You didn't climb</i>

Cymraeg
a. <u>A</u> dawodd hi ddim
b. <u>R</u> edon ni ddim
c. Chwaraeais i ddim
ch. <u>F</u> wytoch chi ddim
d. <u>Ch</u> lywodd hi ddim
dd. <u>W</u> randawon nhw ddim
e. <u>Dd</u> eallais i ddim
f. <u>F</u> eddyliodd e ddim
ff. <u>Dd</u> ringaist ti ddim
g. Ar <u>h</u> oson nhw ddim

Atebion!

Saesneg
1. <i>I didn't play</i>
2. <i>She didn't leave</i>
3. <i>They didn't wait</i>
4. <i>He didn't think</i>
5. <i>We didn't run</i>
6. <i>You didn't eat</i>
7. <i>I didn't understand</i>
8. <i>They didn't listen</i>
9. <i>She didn't hear</i>
10. <i>You didn't climb</i>

Cymraeg
c. Chwaraeais i ddim
a. Adawodd hi ddim
g. Arhoson nhw ddim
f. Feddyliodd e ddim
b. Redon ni ddim
ch. Fwytoch chi ddim
e. Ddeallais i ddim
dd. Wrandawon nhw ddim
d. Chlywodd hi ddim
ff. Ddringaist ti ddim

Newidwch y brawddegau yma i'r negyddol:

Change these sentences to the negative:

1. Siaradon nhw mewn grwpiau.
2. Arhosais i yn y dosbarth.
3. Edrychodd hi ar y map.
4. Bwytais i ginio.
5. Gwelodd hi ffilm neithiwr.
6. Mwynheuaist ti'r wers ddoe.
7. Darllenon nhw lyfrau.
8. Casglodd e boteli.

Atebion!

1. Siaradon nhw mewn grwpiau.
2. Arhosais i yn y dosbarth.
3. Edrychodd hi ar y map.
4. Bwytais i ginio.
5. Gwelodd hi ffilm neithiwr.
6. Mwynheuaist ti'r wers ddoe.
7. Darllenon nhw lyfrau.
8. Casglodd e boteli.

1. Siaradon nhw ddim mewn grwpiau.
2. Arhosais i ddim yn y dosbarth.
3. Edrychodd hi ddim ar y map.
4. Fwytais i ddim cinio.
5. Welodd hi ddim ffilm neithiwr.
6. Fwynheuaist ti ddim y wers ddoe.
7. Ddarllenon nhw ddim llyfrau.
8. Chasglodd e ddim poteli.

Gwrandewch yn ofalus a llenwch y bylchau:

Listen carefully and fill in the gaps:

Athrawes: **Beth wnaethoch chi ar eich gwyliau, ferched?**

Nia: _____ ni yn y pwll nofio.

Athrawes: _____ chi rywbeth diddorol?

Seren: **Do, _____ ni'r Pyramidiau.**

Athrawes: **Hyfryd! _____ chi rywbeth?**

Nia: **Naddo, _____ ni ddim byd.**

Athrawes: **Fwynheuoch chi'r gwyliau?**

Seren: _____, yn fawr iawn. _____ ni i gyd.

Atebion!

Athrawes: Beth wnaethoch chi ar eich gwyliau, ferched?

Nia: Chwaraeon ni yn y pwll nofio.

Athrawes: Weloch chi rywbeth diddorol?

Seren: Do, gwelon ni'r Pyramidiau.

Athrawes: Hyfryd! Brynoch chi rywbeth?

Nia: Naddo, phrynon ni ddim byd.

Athrawes: Fwynheuoch chi'r gwyliau?

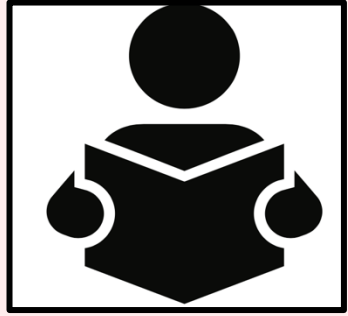
Seren: Do, yn fawr iawn. Mwynheuon ni i gyd.

Short Form Perfect Tense – e.g. *I went, You played, He slept....*

		I i	You (s) ti	He e	She hi	We ni	You (pl) chi	They nhw	The children y plant
<i>to go</i>	mynd	Es i	Est ti	Aeth e	Aeth hi	Aethon ni	Aethoch chi	Aethon nhw	Aeth y plant
<i>to come</i>	dod	Des i	Dest ti	Daeth e	Daeth hi	Daethon ni	Daethoch chi	Daethon nhw	Daeth y plant
<i>to do</i>	gwneud	Gwnes i	Gwnest ti	Gwnaeth e	Gwnaeth hi	Gwnaethon ni	Gwnaethoch chi	Gwnaethon nhw	Gwnaeth y plant
<i>to have</i>	cael	Ces i	Cest ti	Cafodd e	Cafodd hi	Cawson ni	Cawsoch chi	Cawson nhw	Cafodd y plant
<i>to read</i>	darllen	Darllena i	Darllenaist ti	Darllenodd e	Darllenodd hi	Darllenon ni	Darlleno ch i	Darllenon nhw	Darllenodd y plant
<i>to play</i>	chwarae	Chwaraeais i	Chwaraeais ti	Chwaraeodd e	Chwaraeodd hi	Chwaraeon ni	Chwaraeo ch i	Chwaraeon nhw	Chwaraeodd y plant
<i>to sit</i>	eistedd	Eisteddais i	Eisteddaist ti	Eisteddodd e	Eisteddodd hi	Eisteddon ni	Eisteddo ch i	Eisteddon nhw	Eisteddodd y plant
<i>to sleep</i>	cysgu	Cysga i	Cysgaist ti	Cysgodd e	Cysgodd hi	Cysgon ni	Cysgo ch i	Cysgon nhw	Cysgodd y plant
<i>to get up</i>	codi	Codais i	Codaist ti	Cododd e	Cododd hi	Codon ni	Codo ch i	Codon nhw	Cododd y plant
<i>to work</i>	gweithio	Gweithiais i	Gweithiaist ti	Gweithiodd e	Gweithiodd hi	Gweithion ni	Gweithio ch i	Gweithion nhw	Gweithiodd y plant
<i>to watch</i>	gwyllo	Gwyliais i	Gwyliaist ti	Gwylodd e	Gwylodd hi	Gwylion ni	Gwylio ch i	Gwylion nhw	Gwylodd y plant
<i>to walk</i>	cerdded	Cerddais i	Cerddaist ti	Cerddodd e	Cerddodd hi	Cerddon ni	Cerddo ch i	Cerddon nhw	Cerddodd y plant
<i>to run</i>	rhedeg	Rhedais i	Rhedaist ti	Rhedodd e	Rhedodd hi	Rhedon ni	Rhedo ch i	Rhedon nhw	Rhedodd y plant
<i>to eat</i>	bwyta	Bwytais i	Bwytaist ti	Bwytodd e	Bwytodd hi	Bwyton ni	Bwyto ch i	Bwyton nhw	Bwytodd y plant
<i>to drink</i>	yfed	Yfais i	Yfaist ti	Yfodd e	Yfodd hi	Yfon ni	Yfo ch i	Yfon nhw	Yfodd y plant
<i>to enjoy</i>	mwynhau	Mwynheuais i	Mwynheuaist ti	Mwynheuodd e	Mwynheuodd hi	Mwynheuon ni	Mwynheuo ch i	Mwynheuon nhw	Mwynheuodd y plant
<i>to clean</i>	glanhau	Glanheuais i	Glanheuaist ti	Glanheuodd e	Glanheuodd hi	Glanheuon ni	Glanheuo ch i	Glanheuon nhw	Glanheuodd y plant
<i>to start</i>	dechrau	Dechreuais i	Dechreuaist ti	Dechreuodd e	Dechreuodd hi	Dechreuon ni	Dechreuo ch i	Dechreuon nhw	Dechreuodd y plant
<i>to stay</i>	aros	Arhosais i	Arhosaist ti	Arhosodd e	Arhosodd hi	Arhoson ni	Arhoso ch i	Arhoson nhw	Arhosodd y plant
<i>to finish</i>	gorffen	Gorffennais i	Gorffennaist ti	Gorffennodd e	Gorffennodd hi	Gorffennon ni	Gorffennoch i	Gorffennon nhw	Gorffennodd y plant
<i>to arrive</i>	cyrhaedd	Cyrhaeddais i	Cyrhaeddaist ti	Cyrhaeddodd e	Cyrhaeddodd hi	Cyrhaeddon ni	Cyrhaeddo ch i	Cyrhaeddon nhw	Cyrhaeddodd y plant
<i>to leave</i>	gadael	Gadawais i	Gadawaist ti	Gadawodd e	Gadawodd hi	Gadawon ni	Gadawoch i	Gadawon nhw	Gadawodd y plant

*Treigladd Meddal (Soft Mutation) of the object when positive – **Darllena i lyfr / Darllena i'r llyfr / Ddarllena i ddim llyfr.**

Tasg Ddarllen a Deall

Bethan: **Beth wnest ti amser cinio?**

Sara: **Cerddais i i'r ffreutur a bwytais i ham a sglodion.**

Bethan: **Beth wnest ti wedyn?**

Sara: **Yfais i gwpanaid o de.**

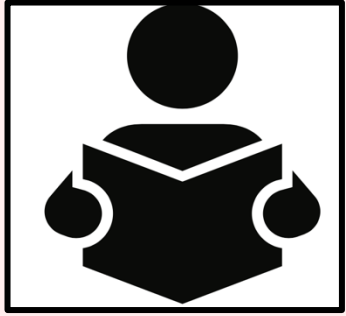
Bethan: **Ac wedyn?**

Sara: **Siaradais i â ffrindiau ac yna darllenais i gylchgrawn.**

Bethan: **Beth wnest ti wedyn?**

Sara: **Cerddais i i'r ystafell Gymraeg ac agorais i'r ffeil yn barod i ddechrau'r wers.**

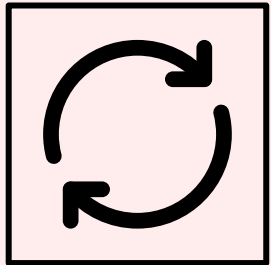
Tasg Ddarllen a Deall

1. Beth wnaeth Sara amser cinio?
2. Beth wnaeth hi wedyn?
3. Ddarllenodd Sara lyfr?
4. Sut aeth hi i'r ystafell Cymraeg?
5. Beth wnaeth hi yn yr ystafell Cymraeg?

Munud i feddwl ...

Pa dechnegau caffael iaith a ddefnyddiwyd yn y ddarlith hon?
Which language acquisition techniques were used in this lecture?

Drilio

Ymarfer ar lafar
(yn unigol)

Gwaith pêr

Tasg
wrando

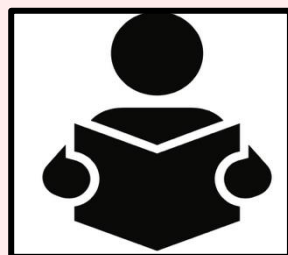
Tasg
ysgrifennu

Gwaith ar y
byrddau gwyn

Grŵp o dri

Tasg ddarllen

Da iawn bawb!
Wela i chi wythnos nesaf.

Prifysgol Cymru
Y Drindod Dewi Sant
University of Wales
Trinity Saint David

CANOLFAN
GWASANAETHAU
CYMRAEG
WELSH LANGUAGE
SERVICES CENTRE

RHAGOR iaith